

Horváth Antal könyve egyike azoknak a helytörténeti műveknek, amelyek meghatározó alapmunkák lesznek a térség történetének kutatásában. Gazdaságtörténeti könyv esetében, különösen, ha az egyetlen járás történetének egy évtizedét mutatja be, a 300 oldalt meghaladó terjedelem igen alapos feldolgozásra utal. A könyv a következő négy fejezetből áll: A csepregi járás és gazdatársadalma; Az állami beavatkozástól a hadigazdaságig; A háború után; A mezőgazdaság újjászervezésének ellentmondásai, 1945–1949.

A szerző a könyv elején meghatározza a könyv megírásának céljait és beavatja az olvasót annak módszertanába is. Elsődleges feladatának az objektivitást tekintette, hogy ne a különböző ideológiák mentén, hanem a pusztán tények alapján írja meg a könyvet. Hasonlóan a Chernelházadamonyáról írt könyvéhez (Horváth Antal: Chernelházadamonya a történelem szélárnyékában. Szombathely, 2014), a jelen kötetben is a gazdálkodók szempontjából kívánta megírni ezt a nehéz időszakot.

Horváth Antal a feldolgozás térbeli határait szülőföldjének területére, a Csepregi járásra korlátozza, de ahol kell, Sopron vármegyére is kiterjeszti. Ennek során a válogatás jelentette az egyik legnagyobb feladatot, a források mennyisége miatt. A levéltárakban a csepregi főszelektőr, főjegyző iratai segítettek a néhol jelentkező hiányokat áthidalni. A legnagyobb hiány a háború alatti alispáni iratok selejtezése vagy átcsoportosítása miatt adódott.

A könyv olyan részletességgel elemzi a Csepregi járás gazdaságtörténetét, ahogy azt korábban még egy monográfia sem tette. A kötet jelentős mennyiségű statisztikai adatot tartalmaz, amelynek összegyűjtése és elemzése tudományos igényű. A monográfia a történelem egy olyan kiragadott időszakáról szól, amikor a korábban bizonyosnak vett gazdasági, politikai és erkölcsi princípiumok megváltoztak, átalakultak és új, bizonytalan irányt vettek.

A kötet nagy mennyiségben tartalmaz statisztikai adatokat és térképeket. Értelmezésüket szerencsére a szerző nem bízta az olvasóra, hanem mélyreható elemzést ad hozzájuk, legtöbbször teljességgel indokolt módon, bizonyos esetekben azonban túlzóan sok magyarázattal látja el forrásait. A könyv lábjegyzetelése kiváló, megfelelő mértékben súlyozott, minden adata pontosan hivatkozott, ami tökéletesen visszakereshetővé, ellenőrizhetővé teszi a munkát.

Bár a könyv a gazdaságról, sőt az irányított gazdatársadalomról szól, a szerző nem egy fejezetben további témákat is beemel a szövegbe. Ilyen az első fejezetben a mezőgazdasági termelés feltételeinek leírása, amelyből a térség földtani felépítésén át az éghajlatig szinte mindent megtudunk. Az informatív, azonban a szűk téma szempontján túlmutató

részletek ismertetése végig kíséri a könyvet, és többek között ennek is köszönhető annak terjedelmes volta. Ugyanakkor viszonylag kevés kitekintést kapunk arról, hogy a Csepregi járásban történtek hogyan illeszkednek bele az országos eseményekbe, mennyire tér el a Csepregi járás gazdasága más járásokétól, vagy épp mennyire tagozódik bele az országos rendszerbe. A törvénykezési szintekről, határozatokról, direktívákról és azoknak hatásairól bár kapunk tudósítást, a részletesebb összehasonlítás azonban már egy újabb munka feladata lesz.

A Horváth Antal által írt monográfia a maga nemében unikális, hiánypótló munka, amely mögött óriási mennyiségű, minőségi szakmai munka áll. A kiadvány magában foglalja a legfontosabb és legpontosabb adatokat, elemzéseket a térség gazdaságáról, és ezáltal annak politikai és társadalmi életébe is bepillantást nyerhet az olvasó. A könyv nagyban hozzásegítheti a szakmát ahhoz, hogy még teljesebb képet kaphassunk a térség gazdaságtörténetéről.

